VERKE

Digitaaliset työkalut yhdenvertaisuuden edistäjänä

OSALLISUUDEN TEEHUONE 26.10.2023

Saavutettavuutta parantamalla lisäämme osallisuutta

- Saavutettavuus hyödyttää kaikkia
- Pienillä teoilla voidaan tehdä jo paljon
- Nuorten välillä on merkittävä osaamisen kuilu
- Työkalujen käyttöä opetetaan kouluissa heikosti
- n. 15%:lla väestöstä jonkin asteinen toimintakyvyn rajoite

Saavutettavuutta parantamalla lisäämme osallisuutta

- Osallisuutta ei voi kokea ilman kokemusta kuuluvansa ryhmän täysivertaiseksi jäseneksi
- Pienentämällä kynnystä kaikille luodaan laajempi kokemus siitä, että kaikki ovat tervetulleita osallistumaan
- Osallistuminen ei saa olla kiinni tietoteknisistä taidoista

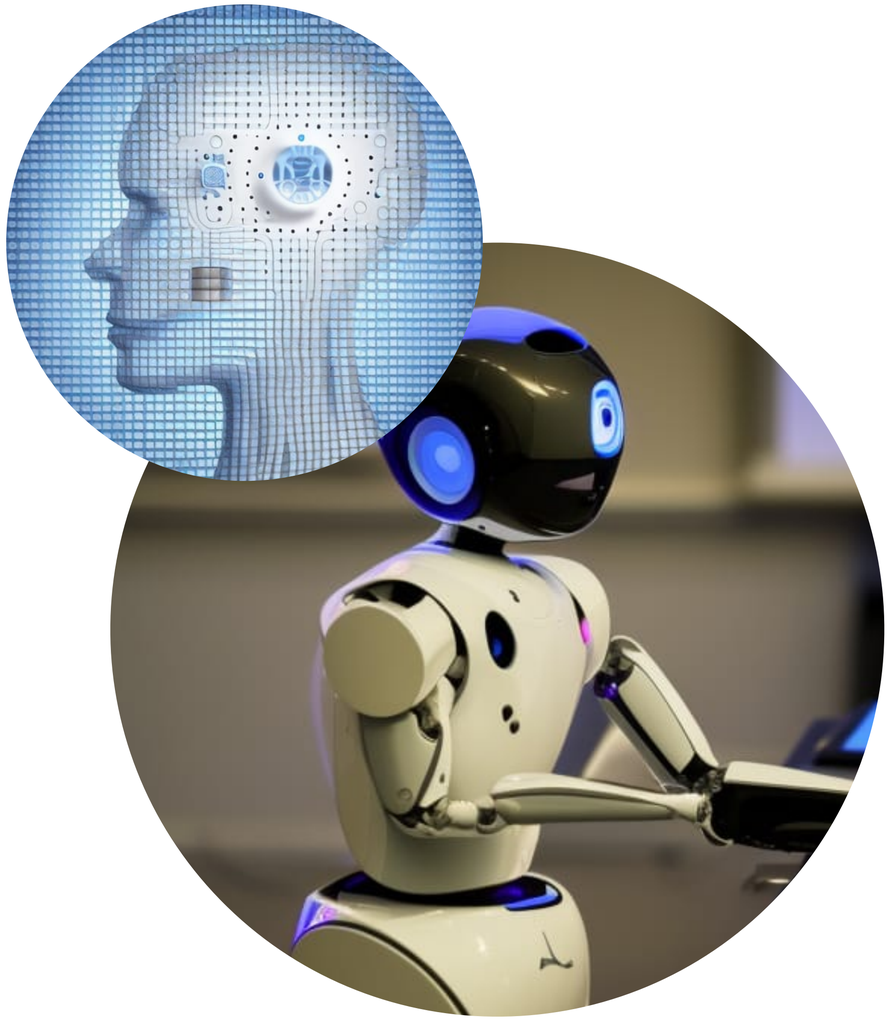

Mistä tänään puhumme

- Pieni pintaraapaisu digitaalisten työkalujen mahdollisuuksiin
- Esimerkit on hyödynnettävissä kaikilla käyttöjärjestelmillä pienin poikkeuksin
- Tarkoituksena ei ole tuoda ratkaisuja vaan esitellä mahdollisuuksia ja herätellä ajatuksia

Puheesta tekstiksi

- Miksi nuorten palautetta ei kerätä puheena?
- Kaikki eivät osaa kirjoittaa tai tuottaa riittävän hyvin tekstiä oman mielipiteensä julkituomiseksi
- Työkalut löytyy löytyy jokaisesta koneesta
- Wordissa valmis toiminto myös äänitiedostojen litterointiin -> nuorten haastattelut tai puheviestit teksteiksi

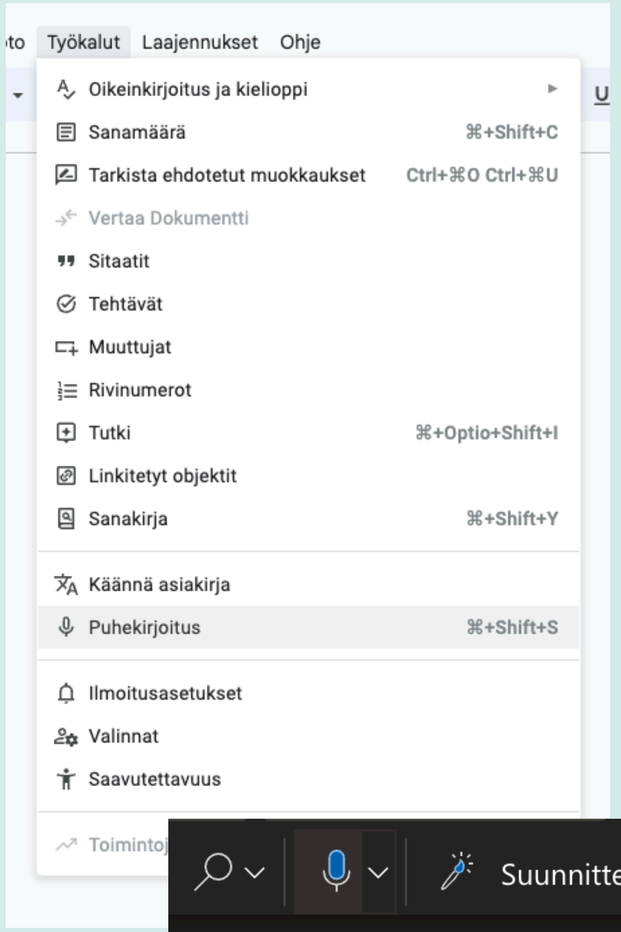

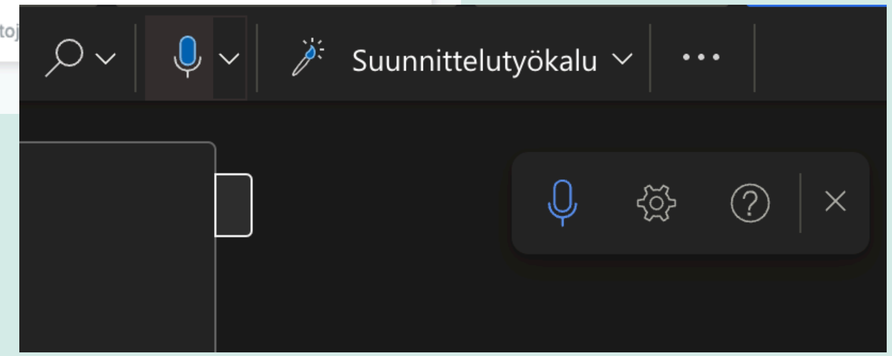

Puheesta tekstiksi

- Myös puhelimissa on sanelutoiminto suoraan näppäimistössä
- Sanelu toimii siis missä tahansa kohdassa mihin voidaan kirjoittaa.
- Esimerkki. Androidin GBoard näppäimistöstä, joka on saatavilla jokaiseen Android-laitteeseen, jos se ei ole jo valmiiksi asennettuna

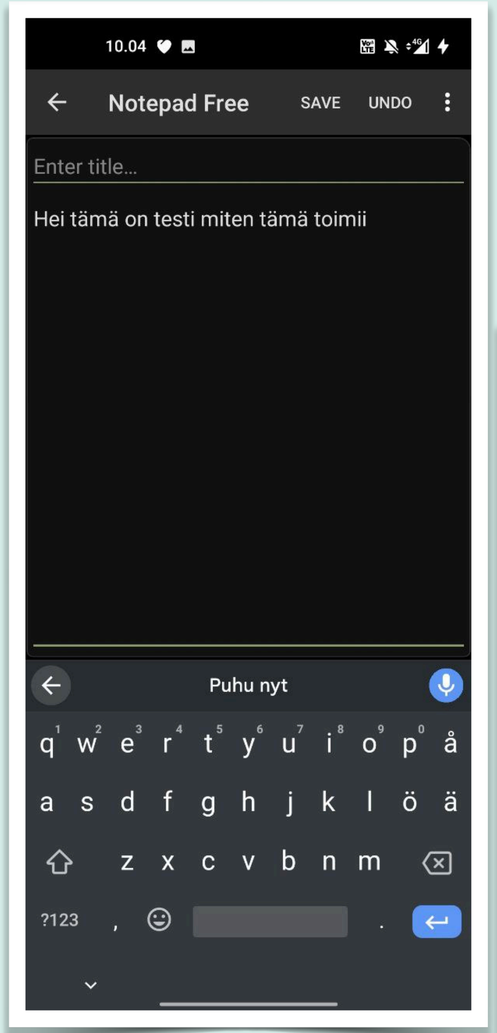

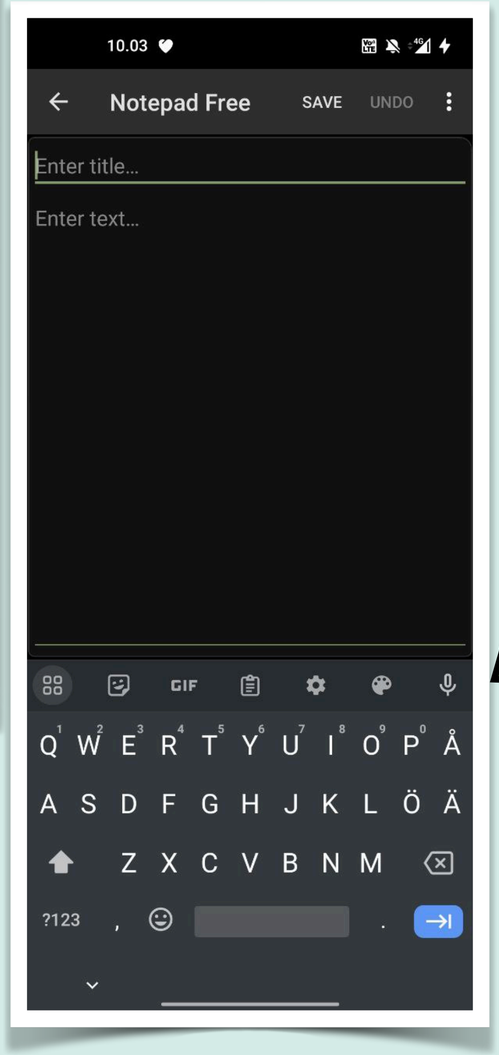

Tekstistä puheeksi

- Teksti ei ole kaikista ymmärrettävin muoto viestiä
- Voisiko kysely lomakkeissa olla videot, joissa on kysymys tai tehtävänanto?
- Erilaisia ohjelmia tekstin lukemiseen löytyy suoraan käyttöjärjestelmistä (Windows Narrator, MacOS VoiceOver, Android TalkBack)
- Osaavatko työntekijät neuvoa nuoria näiden työkalujen käytössä?
- Pitäisikö työntekijöiden osata neuvoa nuoria näiden työkalujen käytössä?

Tekstistä puheeksi

- Miksi meidän tekstitiedostot eivät ole jo valmiiksi luetussa muodossa esim. SoundCloudissa?
- TTS, eli Text-To-Speech, ohjelmistoja on paljon -> myös ilmaisia -> myös Suomeksi -> esim. NaturalReader
- Kaupallisista ohjelmista esim. ReVoice tuottaa hyvää materiaalia.

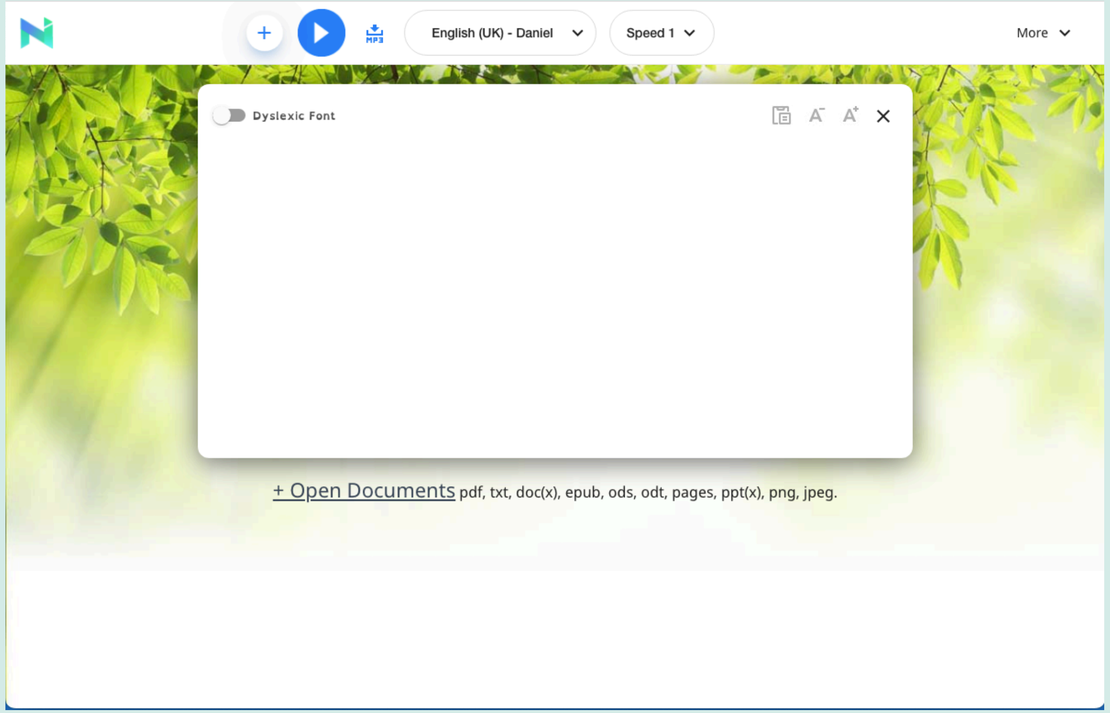

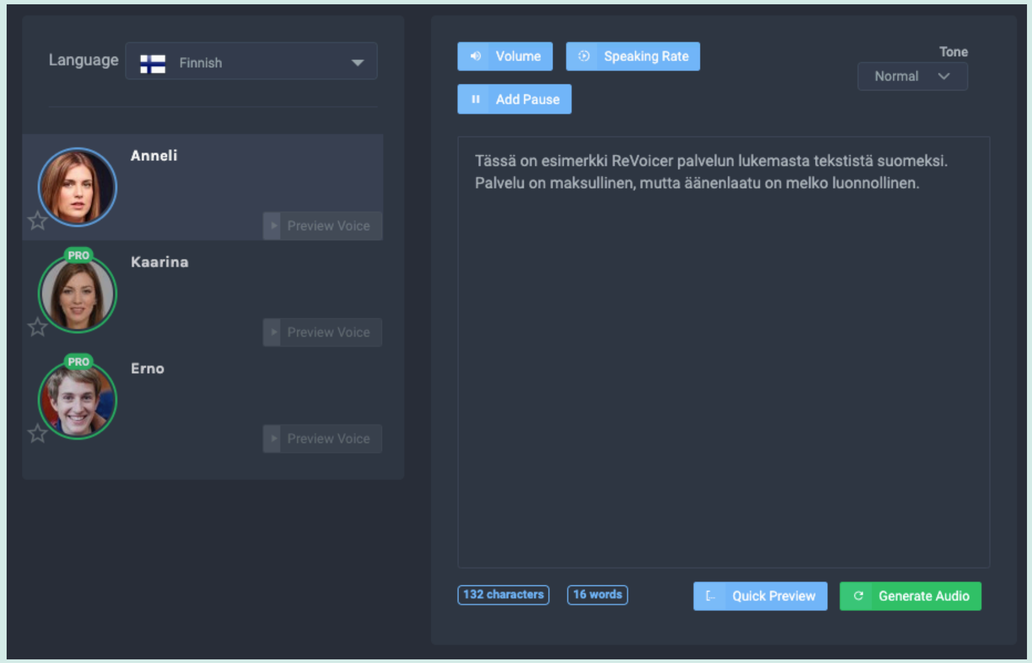

Laajat kielimallit

- LLM, eli large language model
- Tekoäly, joka on koulutettu laajalla tekstimateriaalilla
- Useilla eri toimijoilla vastaavia. Kuuluisimpia OpenAI:n ChatGPT ja Googlen Bard.
- Löytyy myös avoimen lähdekoodin versio Stable LM

Laajat kielimallit

- Voidaan käyttää tekstin tuotantoon
- Lyhyillä kuvauksilla voidaan tuottaa laajempia tekstejä
- Tiedon oikeellisuus tulee varmentaa huolella, koska tekoäly voi keksiä osan asioista
- Yhdistämällä työkaluja päästään parempaan lopputulokseen

P

Kirjoita mielipidekirjoitus sanomalehteen, jossa puolustetaan lähiliikuntapaikkoja ja vastustetaan niistä säästämistä. Mielipidekirjoituksessa lähiliikuntapaikkojen puolustuksena pidetään säästöjä, jotka syntyvät liikunnan tuomista hyödyistä kaiken ikäisille kansalaisille.

Otsikko: "Lähiliikuntapaikat tuovat säästöjä ja hyvinvointia – niitä ei pidä karsia budjettileikkauksilla"

Arvoisat toimituksen jäsenet ja arvoisat lukijat,

Lähiliikuntapaikat ovat osa kaupunkien ja kuntien sydäntä. Ne tarjoavat paikan, jossa kaiken ikäiset kansalaiset voivat harrastaa terveellistä liikuntaa, kohottaa kuntoaan ja nauttia yhteisöllisyydestä. Viime aikoina on kuitenkin nähty huolestuttavia merkkejä siitä, että lähiliikuntapaikkoja ollaan leikkaamassa budjettipaineiden vuoksi. Tämä on virhe, ja meidän tulee ymmärtää, että lähiliikuntapaikat eivät ole menoerä, vaan ne tuovat säästöjä ja hyvinvointia kaikille.

Ensinnäkin, lähiliikuntapaikat tarjoavat mahdollisuuden ehkäistä terveydenhuollon kustannuksia. Liikunta on tehokas keino ylläpitää terveyttä ja ehkäistä sairauksia. Säännöllinen liikunta vähentää riskiä sairastua esimerkiksi sydän- ja verisuonitauteihin, diabetekseen ja lihavuuteen. Terveydenhuollon kustannukset ovat yhteiskunnalle valtava taakka, ja jokainen euro, joka sijoitetaan liikuntapaikkoihin, tuottaa moninkertaisen säästön terveydenhuollon kustannuksissa.

Tekstistä kuvaksi

- Tekstistä kuvaksi generaattorit muuttavat ideat kuviksi
- Kuvien kautta voidaan hahmottaa asioita laajemmin
- Voidaan käyttää mm. Unelmien tai tulevaisuuden visualisointiin
- Toimii myös palautteen keruussa

Tekstistä kuvaksi

- Hahmotelmat voidaan muuttaa realistisemman näköisiksi
- Lisätään nuorten minäpystyvyyden tunnetta
- Demokratisoidaan taidetuotantoa

Tekstistä videoksi generaattorit

- Vielä hyvin varhaisessa kehitysvaiheessa.
- Pohjautuu usein Stable Diffusion malliin.
- Pidetään seuraavana kehityksen askeleena tekoälyssä
- Esimerkit joita voi kokeilla jo nyt Runway ja Plazmapunk

MINECRAFT JA OSALLISUUS-KASVATUS

MIKSI MINECRAFT?

Source: Geoboxers

MINECRAFT KAUPUNKISUUNNITTELUSSA

- Mukana suunnittelemassa: Nuorisopalvelut, Kaupunkirakennepalvelut, Business Jyväskylä, Kulttuuripalvelut, Taidemuseo
- Nuorten näkemys keskustan kehittämisestä
- 3D mallinnus samassa, mahdollisuus hyödyntää VR-laseja
- Tunnistetaan nuorten osaaminen ja luovuuden arvo
- Nuorille ominainen tapa toimia
- Testattu myös etätoteutuksena Vaasassa

VALMIS RAKENNUS

THE END GAME

EXPLORING PARTICIPATION WITH VIDEO GAMES

https://participationpool.eu/resource/exploring-participation-with-videogames/

PALAUTE

- Annathan meille palautetta tilaisuudesta:

  https://link.webropol.com/s/teehuone

- Kurkkaa myös **nuoretjaosallisuus.fi**, josta löydät työkaluja, tietoa ja ajankohtaista asiaa nuorten osallisuudesta.